TRUCHLEĆ na widok TRUCHŁA

To wcale nie przypadkowa zbieżność fonetyczna – słowa TRUCHLEĆ i TRUCHŁO rzeczywiście są ze sobą spokrewnione. TRUCHLEĆ oznacza dzisiaj ‘drętwieć ze strachu, drżeć z przerażenia’ i to znaczenie jest właściwe czasownikowi TRUCHLEĆ od XVI w. Ale wcześniej – w wieku XV, a może i XIV – TRUCHLEĆ miało zapożyczone z czeskiego znaczenie ‘smucić się’ (istniał wtedy też przymiotnik TRUCHŁY ‘smutny, przygnębiony, opadły z sił’), w gwarach i dialektach natomiast od najdawniejszych czasów funkcjonuje TRUCHLEĆ w znaczeniu ‘gnić, butwieć’ albo – odwrotnie – ‘wysychać, schnąć’. Dokonany czasownik STRUCHLEĆ, mający współcześnie znaczenie ‘bardzo się przestraszyć, osłabnąć z przerażenia’, dawniej znaczył ‘stracić siły, osłabnąć, zwiotczeć’. I to właśnie ślad tego znaczenia odnajdziemy w rzeczowniku TRUCHŁO ‘zwłoki; martwe ciało’ (TRUCHŁO to coś, co struchlało na amen; tak, że aż stało się martwe). TRUCHŁO oznaczało – i do dziś oznacza w gwarach – nie tylko ‘martwe ciało człowieka lub zwierzęcia’, lecz także ‘martwe drzewo, martwe ciało roślinne; próchno; zmurszały pień’. To właśnie w gwarach zachowało się najstarsze znaczenie wyrazów należących do tej rodziny, pochodzących od prasłowiańskiego przymiotnika *truchъ oznaczał ‘kruchy, zmurszały, zbutwiały’, stanowiącego kontynuant praindoeuropejskiego *tre- / *treu- ‘trzeć, rozcierać’ (a więc również ‘murszeć, próchnieć, rozsypywać się’).